

Veres Viktória és Hortenzia

Nyíregyházi honleányok a forradalomban

Egy forradalmat vagy nagy népmozgalmat a „kis emberek kis tettei” is jellemezhetik. Sok az adósságunk még a forradalmár feleségek és a honleányok viselkedésének, szereplésének a megörökítése terén. Nyíregyházán 1956-ban ilyen „kis szereplők” voltak a Veres nővérek: Viktória (1935., Nyíregyháza – 1997., Budapest) és Hortenzia (1939).

Az Igazunk '56 2001. novemberi száma a 40. oldalon szemlényeket közölt „Rác István emlékezete, Forradalom Nyíregyházán című 45. évfordulós kötetemből, s ennek nyomán kerültem összeköttetésbe a Budapesten élő Veres Hortenziával. Telefonbeszélgetésünk és levelezésünk folytán a következő adatokat közölhetem.

Már 1994-ben megjelent „1956 Szabolcs-Szatmárban a vilóságban” című kötetem is tartalmazta, hogy Veres Viktória a nyíregyházi Irodaház előtt feltartóztatott villamos tetejéről 1956. október 26-án délelőtt elszavalta Petőfi Nemzeti dalát.

Most derült ki, hogy Veres Viktóriáék a nyíregyházi Kert u. 16. szám alatt laktak (már lebontották), s a Zrínyi Ilona Gimnáziumban érettségizett 1953-ban. Ez év őszén kezdte meg tanulmányait a budapesti Iparművészeti Főiskola ötvös szakán. Ide felvételi nélkül bejutott, mert az Országos Rajzverseny győztese között volt. Jeles tanulóként két boldog évet hallgatót a főiskolán, amikor is politikai tisztogatás áldozata lett. Ekkor ugyanis Rákosi Mátyásné kezdeményezésére – mint rossz irányú fejlődőt – 22 diákot és egy tanárt eltávolítottak az intézményből. Ezután hazatért Nyíregyházára, ahol újból eljárt a „művész tanyára” (Diószegi Balázs, Berky Nándor, Nagy András, Balczó Edit). A forradalom idején Rác Istvánnak, a nyíregyházi Városi Munkástanács elnökének a titkárnője volt. A szovjet invázió után 3-4 hétig vizsgálati fogságban tartották, majd bűncselekmény hiányában szabadon engedték. Húgával együtt a fővárosban húzódtak meg, 5 éven át különféle albérletekben. Hortenzia megörökítette ezen időszakot Nekrológ helyett című szép írásában (Ez a hét című hetilap, 1997. június 20-i számában). Végül Veres Viktória anyaggyűjtőként ment nyugdíjba. Nélkülözött. Depressziós lett.

Édesanyjuk (1895-1992) a forradalom leverésekor kérte a lányait, hogy meneküljenek Nyugatra. De Viktória és Hortenzia követte édesapjuk (1898-1974) felfogását: „Én meghalni is csak itthon tudok.”

Veres Hortenzia is a nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnáziumban érettségizett. Diákkorától verseket írt. Ma már nyugdíjas óvónő. A sors megáldotta családi boldogsággal. Férje 40 évig

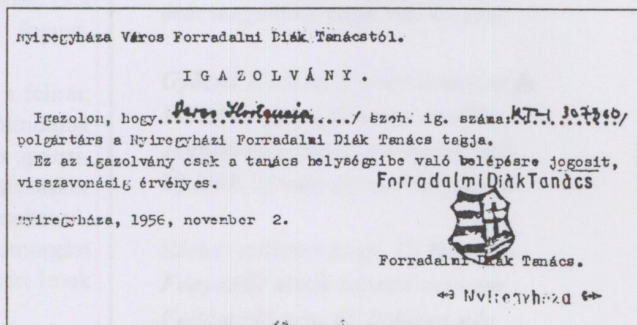
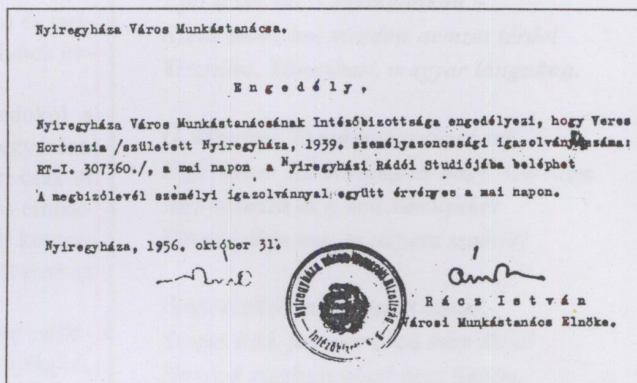
egészségügyi mérnök volt, és két gyermekük van: Szabolcs (34 éves) mérnök és mikrobiológus, míg Hortenzia (31 éves) gimnáziumi nyelvtanár (olasz, spanyol, angol).

Veres Hortenzia nem szívesen emlékezik vissza saját 56-os szereplésére, s tulajdonképpen családjának egész nyíregyházi meghurcoltatását szerette volna elfelejteni. Szerinte „igazán érdemleges ténykedésére nem kerülhetett sor”, mert édesanyja – mint kisleányt – féltette. Ugyanakkor Rác István, városunk forradalmi vezetőjének 1957. augusztus 27-i rendőrségi kihallgatási jegyzőkönyvében megmaradt: „...úgyszintén Veres Hortenziát is a rádióhoz küldtem azzal, hogy ott szavaljon”.

Megmaradt Veres Hortenziának a Nyíregyházi Rádió stúdiójába szóló belépési engedélye és a Forradalmi Diáktanács igazolványa is. Arra viszont nem emlékszik már, hogy mondott-e és milyen verset a Rádiónál.

Az kétségtelen, hogy Veres Hortenzia ma is rendíthetetlen híve a forradalomnak. Hüen tükrözi ezt „Hazám, hazám, Te, Mindenem” című, Nyíregyházán 1956. október 26-án írott verse.

Dr. Fazekas Árpád orvos-történész
(Nyíregyháza)

A fenti képen Veres Viktória és Hortenzia látható.

A dokumentumok: Veres Hortenzia igazolványa a Nyíregyháza Városi Forradalmi Diák Tanács tagságáról, illetve Nyíregyháza Városi Munkástanácsának engedélye a Nyíregyházi Rádióba való belépéshez Veres Hortenzia részére